Spirit of Bosnia / Duh Bosne
An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

# Voz u travi

Gojko Berić

Vozovi su, naime, jedna od najboljih metafora današnje Bosne i Hercegovine. Tri i po godine nakon Daytona zamišljena država i dalje hrče među koricama famoznog sporazuma, a život se uglavnom odvija bez nje i mimo nje. Slično je i sa vozovima. Stotine kilometara tračnica zarasle su u travu, a polomljeni vagoni izgriženi rđom stoje razbacani po mrtvim kolosijecima. Iz međunarodne kase iz koje se parama pune bosanski bunari bez dna, dato je nešto novca i željezničarima, kako bi se saobraćaj pokrenuo bar na dionicama gdje za to postoje uslovi. Ali, vozovi i dalje stoje. Istina, tu i tamo protutnji teretnjak sa kakvim namjenskim teretom i brže-bolje se vraća natrag. Čujem da ide i nešto putničkih vozova iz Sarajeva. Kažu: jedan voz ide čak do Mostara i Čapljine, a lokomotiva s jednim vagonom kotrlja se do Visokog i natrag. Država je poderana, pa je i željeznica poderana.

Kloparanje vozova nije više zvuk koji se širi Bosnom. Danju je taj zvuk mamio poglede ljudi koji su živjeli uz prugu, a noću su s njim ulazili u san i isto tako se budili. Kad se kaže voz, svi mislimo na onaj putnički. Tako je otkako postoji željeznica. U životu svakog čovjeka voz zauzima važno, ponekad i najvažnije mjesto. Ne znam ima li novinara koji nije napisao bar jednu reportažu iz voza. Voz je za Bosance bio najveća pričaonica na svijetu: još prije nego što bi smjestili svoj prtljag i sjeli, oni bi spontano započinjali dijalog. U vozu su se ljudi jedni drugima ispovijedali kao nigdje drugdje. Voz je bio velika putujuća košnica u kojoj su neznanci jedni drugima nudili cigarete, rakiju iz boce i pečenu piletinu. U vozu su ljubavi bile iznenadne i kratke, ali su se uvijek pamtile. Na zadnjoj stanici, u kupeima su ostajali tragovi našeg putovanja: oglođane kosti u zamašćenom papiru, pepeo i prazne kutije od cigareta, ispijene limenke, ogrisci jabuka i pročitane novine.

Svako putovanje vozom bilo je na svoj način neponovljivo. A evo, u Bosni stasava generacija koja možda ni u svojoj dvadesetoj godini neće vidjeti voz, a kamoli njime putovati.

Ali čak i kad bi sutra, nekim čudom, vozovi krenuli u svim pravcima, u njima bi opet bilo veoma malo putnika, pa makar svaki kupe pratila po dvojica vojnika SFOR-a. Hoću reći da putovanje vozom nije više stvar željezničara. Sloj rđe koji se nataložio na željeznici direktno je proporcionalan slobodi kretanja u Bosni i Hercegovini. Oni koji su etnički podijelili ovu zemlju, znaju šta rade i kad je riječ o vozovima. Jer kad bi vozovi sa putnicima oslobođenim bilo kakvog straha ponovo krenuli na sve strane,

Bošnjaci, Srbi i Hrvati bi se opet počeli miješati. A ima li išta opasnije za čuvare nacionalnih torova, za te vladare naših podijeljenih i slomljenih duša. Njima je dovoljan samo jedan voz, onaj koji saobraća unutar njihovog ksenofobičnog mentalnog polja.

(7. maj 1999.)

*© 2007 Gojko Berić – Orginally published as Pisma nebeskom narodu by Oslobođenje, Sarajevo*

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.